

ČAJ

Pro chvíle pohody

ČERVEN 2017

Časopis Autorů Jičínska

Č E R V E N

*Mži z žízňových červánků,
už hluboko je do džbánek.
Růž vykrojí tmu ze spánku,
vše senem voní ve vánku.*

(úryvek)

Ladislav KOLIÁŠ

129

Vážení čtenáři,

červnový ČAJ nás zavede do Čelákovic,
neboť zde žije od roku 1984 náš host pan **Ladislav Koliáš**.
Představuje svoji bohatou tvorbu především ukázkami
z věnce sonetů „**Alšův rok**“, ale dovolil nám nakouknout
i do jiných žánrů, například aforismů, kratších humorných próz
či experimentální poezie.

Rozhovor poskytl další čelakovský rodák **Michal Černík**
(narodil se tam koncem únory 1843.)
„**Psaní je pro mne duševní jóga!**“
přiznává v rozhovoru, kde mimo jiné vzpomíná i své dětství.

Domácí autoři si připomenou
25 let od vydání prvního almanachu „Pod Valdickou branou“
tehdejšího „literárního kroužku“.
Mimo jiné v něm představila
Zlata Zákoutská dětství svého tatínka „**Příběh první generace.**“

Příjemné předprázdninové čtení
přeje
Václav

ČAJ pro chvíle pohody

č.129, červen 2017, ročník XV

Vydáno 5. června 2017 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájku 1724, 509 01 Nová Paka

Franczub@seznam.cz

Grafická úprava titulní strany Jozev dŘevník Borovský

Interní tiskovina regionálních autorů Jičínska.

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU!

Host ČAJe:

Koliáš Ladislav, JUDr.

*22. 12. 1945 v Praze

-Vyšehradě

(Od roku 1984 žije

v Čelákovících)

Autor o sobě dále prozradil:

Po absolvování právnické fakulty UK v Praze jsem pracoval převážně jako podnikový právník. Dneska, v důchodovém věku, už jen na částečný úvazek, abych nevyšel ze cviku... Hlavu si ještě rád procvičuji luštěním křížovek a stále intenzivnějším psaním prózy a poezie, kterou jsem osudově začal časopisecky publikovat již v dětství (básničkou „Pohádky Boženy Němcové“) a ve studentských letech (Divoké víno). Později mně stačilo psát si i jenom do šuplíku a až v posledních letech často publikuji v časopisech a ve sbornících, zejména z literárních soutěží („Stavitelé chrámu poezie“, „Právnická povídka 2017“, „Epigram 2016“...). Knižně například (od roku 2013) moji poezii a aforismy zařazuje každoročně známý editor Vladimír Stibor do Almanachů české poezie. Mimo jiné jsem spoluautorem „Prvního pražského básnického almanachu“ a autorem dvou knižně vydaných sbírek veršů – „VĚNEC SONETŮ MÁG A JINÉ BÁSNĚ“ (z roku 2009) a „EPIGRAMY I MY A KVĚTOMLUVA“ (z roku 2015). Letos připravuji v nakladatelství ALFA – OMEGA k vydání knížku nových epigramů, aforismů i žertovných veršů - „EPIGRAMY STÁLE S NÁMI.“ Budu usilovat o knižní vydání věnce sonetů „Alšův rok“, napsaného k poctě Špalíčku Mikoláše Alše. (Zatím byl zveřejněn v roce 2015 ve sborníku oceněných prací z literární soutěže Čáslav 2015.)

Moje k r é d o nejlépe vyjadřuje citát od Colette: „*Bez humoru by byl život nemožným!*“ Je též mottem mé humoristické a satirické

knížky, která by měla vyjít už letos pod názvem „HUMORETO ANEB TOČ TO PRESTO!“ V poezii mě už od „Sonetu záhrobního“ humor nikdy neopouštěl a s publikováním humoristických próz jsem si to začal v Novém Dikobrazu.

Ukázky tvorby Ladislava Koliáše

Z „Věnce sonetů A L Š Ů V R O K“

LE DEN

Proč trápit se tou otázkou,

zda létat jde jen na nebi.

Kdo nezná jízdu andělskou,

ten, ať se krčí při zemi!

Ne, to tak, spadnout ze saní

a narazit si zadnici.

Je lepší létat ve spaní,

než mrznout v zimní vánici!

Kůň rozletěl se z těžkých vrat,

tak těšil se už na návrat,

leč ale, přišel čertův zvrát...

Je bílo, v hřmotu rolniček

se splašil vraný koníček,

jak taškář ze saní mu spad'.

Č E R V E N

*Mži z žízňových červánků,
už hluboko je do džbánek.
Růž vykrojí tmu ze spánku,
vše senem voní ve vánku.*

*Ví galánka své, její smích,
se bojí, že se nebojí.
S ní červené dny nejsou hřích,
úl včelí, než se vyrojí.*

*Dva nejkrásnější motýli,
jsou v maliní hned opilí,
a květy houpou co chvíli.*

*Děšť zaprší až za obraz,
je k přetečení otlý –
*bez příkras skoupá na doraz.**

Č E R V E N E C

*Bez příkras skoupá na doraz,
svým pláčem svatá Markyta.
Když její pláč svlaží obraz,
je všude vody dosyta.*

*Co v zlatém létě Markyta,
svůj srp hodila do žita,
klas vyzlacuje zlehýnka,
čas zraje, kyprá blondýnka.*

*Děšť nápirem buší ještě,
štěstí padá zlatem deště,
a ještě, ještě, zas a zas.*

*Děšť žízní dští, zas a ještě,
dál září svět zlatem deště:
hned sluncem léto je tu v nás.*

AFORISMY

Proč si lhát do očí, když oči stejně nic neslyší!

Kdo myslí, nezná. Kdo zná, nemyslí...

Co je méně: nic moc, anebo moc nic? (Sic, NIC přece NENÍ.)

Úplně zaručeně víme jenom TO, CO vůbec nevíme.

Smích je jediný přijatelný způsob, jak pěkně ukázat ostré zuby.

Blbec navždy zůstane blbcem, ale ještě může být i povýšen na úplného idiota!

*

JEDNOMYSLNÁ, PERMANENTNÍ, HLASOVÁNÍ PARLAMENTNÍ

Že už tak, jako dříve, není –
jednomyslné hlasování?

Dneska je tomu tak a co naplat,
jen když poslanci si zvyšují plat!

*

KONEČNÁ GENDEROVÁ UNIFIKACE

Pročpak mít ještě maminky

a rychle pryč i s tatínky!

Shodně z nich budou člobrdi,

se znaky UNÍ na hrudi!

*

VZORNÉ PLNĚNÍ PŘEDSEVZETÍ

Víc než dobře, dostal slibu,

už nesednout do hospody.

U pultu odestál v klidu -

pro něho tak těžké doby.

*

NEPŘÍMÁ ÚMĚRA

Trní se obejde bez růže,

růže bez trní být nemůže.

** *

Z KVĚTOMLUVNÉ KVĚTOMLUVY

BLEDULE O°°O

Když v předjaří vykvétá bledule,
JE MOJE LÁSKA VĚČNÁ, fešule!
Až pokvetou v máji rudé růže,
už může být láskou jiná kůže.

ČEKANKA (0o0)

Začalo být jarně,
ČEKÁŠ MĚ však MARNĚ.

Lhostejná jsi k lásce,
ne k výplatní pásce.

PETRKLÍČ .(““).

BUDEME SI VĚRNÍ V LÁSCE,
petrklíče jsou k lásce klíč.
Jakmile se schýlí k hádce,
tak honem do hospody, pryč!

KOVICKÁ KOKOVICKÁ -

(ZNĚLKA ČELÁKOVICKÁ)

Dnům holedbají dna, hrabou v kontejneru,
drát práhnou kočičinské zlato, věru!
Když zdobí čela kovicemi, zub stříbrem,
jsou navždy zaslepeni – chlupatým šíbrem!

Červ leze jim z děr pozašivaných kapes,
sběr ostře smradlavých pakuliček pepře.
Těž ještě trouší křehčená střívka z vepře,
blaf s pachem proležených sirek, žere pes.

Ras překládá z uzených jazyků vůně
a každá ves je jinak krojovaný pes,
kde s kočičinou vesele vyjou: MŇAŮ – GAF!

Co radostné zírky, vzplanou žhavé tůně?!
Když se skáčou, tak podkasaně, dole bez,
až jiskra zableskne se, shoří a jsou PAF!

SONET ZÁHROBNÍ

(Před padesáti lety autorův první publikovaný sonet-
v časopisu DIVOKÉ VÍNO č. 2/1967)

Vůz pohřební, dva páry koní,
Dr. Kazisvět už na kozlíku.
Prr..., dám kOUsnOUt koňům z rohlíku.
Dál nese se jen „OU“, z v o n z v o n í.

Bič práskne vzduchem NATOTATA,

kříž rozlomí své ruce kruhem,
smrt košilata s bílým pruhem
si brOUká šlágr um-TA TATA...

Žán dá serenádu na basu,
až popraskají všechny struny.
To člověk nevěří, co umí!

Bác- bum! Teď neuhlídá kasu,
jež vábí nebožtíka z Luny.
(Dr. Kazisvět si dá d v a r u m y!)

HUMORETO, ANEB TOČ TO PRESTO!

(ZE „SVATEBNÍ KAPITOLY“ HUMORETA)

Družba JARDA si už dneska statečně odbyl svůj křest ohněm. O nevěstě z předsvatby tiše pronesl, leč bylo ho stejně slyšet na celé kole, že ta slečna vypadá jako úplný, svatý svatoušek, je-li to vůbec ženská. Hned měl pádnou ruku na rameni: „Víte, pane, ta nevěsta, tak to je moje dcera. Markétka! A každý mi říká. Baže, každý! Ta, no, ta, Ta se vám podobá jako vejce vejci! TA se vám tedy povedla!“ JARDA se vícekrát dusil ve vlastní šťávě, ale tady šlo doslova o život, a tak čile zachraňoval, jak to šlo, seč mohl: „Pa – pane otče, pantáto, já tím svatouškem nemyslel vůbec nic špatného!“ Leč dotčený příslušník rodiny nenechal JARDU domluvit: „To si vyprošuji! Já jsem přece zrovínka, její rodná maminka.“ Byl z toho binec na ten vyzlacený způsob, jako když jsem jednou oznámil jisté mladičké slečně, že na ni venku čeká tatínek – a on to byl ON! Hele, její amant! Milenec velice, velice – pokročilého věku.

„Psaní je pro mne duševní jóga!“

ROZHOVOR - Michal ČERNÍK

Pamatuji se, že jsem jednou vyhrál v soutěži (jednalo se o luštění křížovek) jako cenu básnickou sbírku Michala Černíka „Mezivěk“. Netušil jsem, že se o pár desítek let společně sejdeme jako autoři v několika sbornících. A jsem rád, že mám možnost vyzpovídat autora celé řady knih pro náš časopis ČAJ.

- Pane Černíku, pamatujete si na svoji báseň „Nejupřímnější místo“ ze vzpomínané sbírky „Mezivěk“? A jsme k sobě dnes upřímnější než v době, kdy sbírky vznikla? Jste sám k sobě upřímný?

Snad se mi daří být i k sobě upřímný, myslím si. A snad si nenalhávám. Člověk by si měl zachovat nějakou sebereflexi. Znamená to být k sobě poctivý, pokorný, čestný. Domnívám se, že jsme dřív byli k sobě upřímnější, lidé se tolik nehnali za požitky a za mamonem. Dnes se proklamuje individualismus a egoismus, chamtivost je ctností.

- Úryvek z vaší básně jsem použil jako motto své knížky „Krása.“ Dovolím si krátce citovat: „Při každé revoluci lidé věřili, že nový systém naplní jejich tužby. Bláhoví, copak nevědí, že revoluci vždy jiní znásilní, vykradou a z nádherných ideálů zbude jen okoralá kůrka chleba? Pravda a spravedlnost a prostí lidé jsou pokaždé první oběti.“ Byl jste krátce předsedou Svazu českých spisovatelů. Jaké byly vaše představy o fungování svazu v dobách „perestrojky?“ Jak se naplnily? Snažil jsem se především navrátit do literatury zakázané spisovatele, jedinou prioritou měla být kvalita díla. I když těch cílů jsem měl víc, toto jsem považoval za své hlavní snažení. Krok za krokem se program návratu zakázaných spisovatelů zpátky do literatury naplňoval, a to v permanentním sporu mnohými literárními dogmatiky a politiky. Listopadové události roku 1989 mne předebehly a paradoxně jsem se nejen já, ale řada mých spisovatelských kolegů, ocitli v roli zakázaných. V masmédiích a většině tisku zákaz trvá dodnes.

- Mám rád vaše knížky, ve kterých se vracíte do dětství. Například vaši sbírku „Cena dětství“, která mě zaujala jako celek. Dokonce mi Ivana Blahutová napsala o mojí sbírce „Opuštěná hnízda dětství“ viz cituji: „já si myslím, že v této sbírce je i hodně černíkovského. Tedy ve způsobu vidění světa. I když Ty jsi lakoničtější a melancholičtější.“ Je to pro mě velká poklona, a tak se ptám, čím je pro vás dětství? Proč se do dětství autoři tak rádi vracejí?

Pro mne je zase poklonou, že spolu ve vidění světa rezonujeme a že vás některé mé verše autorsky ozvučely. Čím více člověku přibývají léta, tím blíže má k dětství. Dokonce si myslím, že mladý člověk má k svému dětství daleko, žije budoucností.

- A je vaše tvorba pro děti tedy stálým návratem do dětství? Víte, třeba sbírka „Jak žijí oblázky“ patří k mým oblíbeným. A verše „Oblázek je kámen ohlazený při pohádkách. Když na něj zaťukáme, otevrou se vrátka.“ přímo vybízí k ponoření se do světa dětské fantazie. Jaké bylo vaše dětství? Dětství poválečné a 50.léta?

Tatínek jako penzionovaný prvorepublikový důstojník roku 1942 vstoupil do komunistické strany, pracoval v ilegalitě, byl zatčen, prošel Terezínem, Buchenwaldem, podařilo se mu utéci z druhou skupinou sovětských důstojníků, po válce pracoval na generálním štábu v hodnosti plukovníka, v roce 1950 položil stranickou legitimaci, jelikož nesouhlasil s politickými procesy. Skončil jako horník na Kladně. A to vše poznamenalo naši rodinu. Byli jsme v klatbě, já i můj starší bratr. A místo do pionýra jsem chodil na

evangelické náboženství, založili jsme klub Lasiček podle Foglarovy knihy Hoši od Bobří řeky, měli jsme vlastní klubovnu a plnili jsme bobříky. Bylo to naše dětství, a proto bylo nejkrásnější.

- Myslíte si, že dnešní děti málo čtou? Co vás jako dítě nejvíce bavilo jako čtenáře?

Zda děti dnes málo čtou, to nemohu posoudit. Možná proto, že nebyla televize, ani počítač, byl jsem náruživý čtenář. Četl jsem Foglara Verna, Maye, Londona, cestopisy, dobrodružné příběhy, pravidelně jsem navštěvoval čelákovickou knihovnu.

- A jaké knížky či autory byste nám dospělým čtenářům doporučil?

Balzac, Tolstoj, Bunin, Šukšín, Babel, Andrejev, Šolochov, Pasternak, Platonov, Marquez, Saroyan, Ajtmatov, Brecht, Jeffers, Whitman, Vančura, Olbracht, Hrabal, Körner, Pavel, Seifert, Holan, Halas, Závada, Skácel, Florian. A mohl bych pokračovat.

- Víím, že rád fotografujete. Můžete nám svůj koníček představit. A jak se vám daří skloubit poezii a fotografie?

Můj výsledek je na mých webových stránkách, kde představuji své dva celky- Světla slov a Zrna slov. Stačí, když si čtenář zadá mé jméno a pak si může prohlížet mých 320 obrázků s texty.

- A co cestování? Napsal jste překrásnou knihu „Běžte do Prčic anebo jinam“ (psal jsem o ní v našich tiskovinách). Cestujete po vlastech českých nebo se vydáte občas „za humna“ do světa. Kde se vám nejvíce líbí? A dokázal byste žít bez svého rodného kraje?

Vždycky jsem říkal, že člověk nejdříve musí poznat svůj domov, svou vlast a pak by měl teprve poznávat cizí země. Já jsem tak dlouho poznával svou vlast a vše, co k ní patří a čím se může pyšnit, o to méně jsem pak poznával cizí země. Z nedostatku peněz, z nedostatku času, z nedostatku možností, a když ty možnosti byly, tak už se zase nedostávalo zdraví. Jsem patriot, člověk domova, proto hodně mých veršů a textů je o domově, ve všech jeho rozměrech. Domov je mým středem světa, napsal jsem několikrát, od něho měříme všechny dálky, všechna svá snění.

- Bojíte se, že e-knihy vytlačí klasické tištěné knihy? A máte už čtečku? Nebojím se, a čtečku nemám, raději se mazlím s knihou ve své posteli.

- Myslíte si, že literatura může udělat svět o kousíček lepší?

Nemyslím si, že je v moci literatury udělat svět lepší, a zvláště dneska ne,

kdy je hodnotná literatura deklasována v médiích i ve společnosti. Může však nechat svou stopu ve čtenáři, prosvětlit jeho myšlení, nadchnout ho pro ideály, pro krásu, pro lidství, probudit jeho fantazii, naučit ho snít, otevřít mu jiné vnímání světa.

- Proč je postavení dnešních literátů nedůstojné? Slovo honorář je pomalu považováno za sprosté slovo. Básníci si vydávají knihy, shání sponzory, sami si zajišťují distribuci. Jak z toho ven?

Ach! Žijeme v době zbožštění peněz, spotřeby a vymývání mozků. Mocní světa nepotřebují člověka, který cítí, vnímá, myslí, miluje, ale vytvářejí manipulativní dav. Hodnotné umění se stalo plevem, v umění se glorifikuje se násilí, sex, ošklivost, morbidita, cynismus, narcismus, exhibicionismus, nihilismus, zrůdnosti, střílení, rozkladný životní pocit. Společnost upadá stále víc do dekadence, kritéria hodnot jsou zdeformovaná, obrácená naruby. To je estetický a mravní výsledek kapitalismu. Kapitalismus v této fázi je pro hodnotné umění záhubný a pro sebe sebezáhubný.

- Vráťím se ještě k jedné vaší práci. Kdysi jsem si vypsál úryvek z vaší reportáže „Tři osudy“, která vyšla v Literárním měsíčníku někdy v 2.polovině 80.let 20.století. Cituji: „Po každé válce si vždycky lidé mysleli, že byla navždy poslední ... A lidstvo dál klopýtá a kolísá od pólu života k pólu smrti, od lásky k nenávisti, od tyranství k lásce, od lži k pravdě, od poroby k hrdosti, od vraždy k sebeobětování, od bída k velikosti, od války k míru.“ Ta slova jako byste napsal v těchto dnech, neztratila nic na aktuálnosti, právě naopak. O válce se mluví čím dál víc. Jak vnímáte dnešní svět?

Militantnost mocipánů světa je obludná, jejich chamtivost je bezhraničná, jejich zlo je iracionální, vtahují země do válek, jsou to zločinci, patří před mezinárodní soudní tribunál.

- A trváte na tom, že by člověk měl, opět si vás dovolím citovat: „skládal také zkoušku z lidskosti?“

Především politici by měli skládat zkoušku z lidskosti, ale bohužel, k politické moci se především dostávají lidé charakterově pokřivení, ve valné většině jsou to deprivanti.

- Možná to budete považovat za neslušnost, ale přesto si dovolím položit jednu otázku. V básni „Odpověď čtenářům,“ píšete: „Už se mne neptejte, proč píšu, je to stejné, jako bych odpovídal, proč žiju.“ Tak tedy, přeji vám ještě hodně krásných knížek pro nás, ať už malé či

velké čtenáře, ale nedá mi to, abych se nezeptal: „Proč vlastně píšete? Co vás nutí sednout k počítači nebo nad papír a předávat dál svoje myšlenky?“

Psaním se zachraňuji, psaní je pro mne duševní jóga, je to hájení radosti, která nám ještě zbývá.

Děkuji za rozhovor.

Václav

ZLATA ZÁKOUTSKÁ : PŘÍBĚH PRVNÍ GENERACE

Psal se rok 1882. Na Františka Brože se usmálo štěstí. Dostal místo vážného v panském cukrovaru. Byl tedy větším pánem mezi chudými. Větší než kočí nebo čeledín.

Deputát – to byla střecha nad hlavou, naturálie i malá mzda. Dočasná životní jistota pro něj, mladou ženu a dvouletého syna Fanouška. Byl prvním dítětem z dvanácti. Přicházely nezvány a nevitány a zrovna tak nenápadně odcházely. Většinou ještě dříve, než začaly vnímat tento svět. V ostatních rodinách to bylo podobné.

Ženy odrodily na mezi, jen tak, mezi prací. Některé v horečce umíraly. Dítě? Bůh dal, Bůh vzal. Bylo to prosté konstatování.

Dlouhé, úzké stavení. Jeden byt vedle druhého ústily do velkého dvora. To byl deputátnický barák. Bez soukromí. Nikomu to moc nevadilo, protože ani způsob života se moc nelišil. Rodinné vády se vyřizovaly hlasitě, před očima všech.

Dřeli od slunka do slunka. Milovali se právě tak těžce, jak těžce pracovali. Ve chlívě, ve stodole na slámě nebo na kupce sena. Stud, ohledy a něžnosti zde mnoho místa neměly.

Na dvoře mezi slepicemi se batolili košiláčci. Hráli si buď v prachem, nebo blátem, podle počasí. Patřili ke dvoru právě tak, jako pach z chlívů, hnojiště a bzukot much. Pracovní ruch, rachot žebříňáků, křik a nadávky čeledínů, smích děveček tvořily kulisu zvukovou.

Tato odvrácená část zámku panstvo živila. Potřebovalo ji, ale nechlubilo se s ní. Vpředu byl udržovaný park. Oáza klidu a ticha. Mezi větvemi mohutných stromů probleskovalo bílé zdivo, červenaly se věžičky. Čistý líbivý byl zámek Filipov.

Z hejna košiláčků s holými zadečky vyrůstala děvčátka v pruhovaných dlouhých sukních s cůpkem na zádech a kluci s kalhotami na jedné „kšandě“ nebo provázku. Malé drobtiny byl však stále plný dvůr.

Mezi staršími vznikla první dětská přátelství, upevňovaná důležitými zážitky z výprav do sadů na hrušky, cvrnkání „fizulí“, knoflíků, nebo při odpalování dřevěných špačků. Ten občas prolétl oknem a kluk si potom celý týden nesedl.

Statný, dvanáctiletý Franta Kolbabů byl z Voděrad, ale od malička vyrůstal u svého dědy, zámeckého zahradníka. Franta Brožů byl o dva roky mladší, drobný a mrštný.

Fandové se sprátelili. Znali skrýše ve stodolách, věděli, který strom má nejsladší ovoce a kterou plaňkou v plotě uniknout před řemenem rozloženého otce nebo souseda. Jen zámecký park měli přísně zapovězený. Neprobádané neznámo lákalo a přitahovalo.

Kluci využili nehybného klidu horkého letního odpoledne. Včely monotónně bzučely a vůně lip sládlá na jazyku. Jak v zakletém zámku, kde všechno spí. Vkradli se do parku. Tráva chladila chodidla. Stín košatých stromů je chránil. Opatrně se rozhlédli a přeskočili uhrabanou cestičku. Bosá noha porušila vzorek. Prsty opravili stopu hrábí v lísku, aby nikdo nepoznal, že tu byl vetřelec. Proběhli trávník a už byli u zámecké kaple.

V hlavě staršího se zrodil plán. Odvážný, ba rouhavý v době, kdy se na venkově ještě věřilo v duchy, strašidla a nemoci se zařikávaly.

„Fando, co abychom se mrkli do hrobky? Nekul voči, nic se nemůže stát. Stará baronka dycky po obědě spí.“

Téměř u země bylo malé okénko. Pátravě se zahleděli dovnitř. Nic. Ticho. Kolbaba už měl promyšlený plán. Po stručném vysvětlení si lehl na břicho, nohy prostrčil okénkem a pomalu se soukal dovnitř. Malý Fanda měl hubené ruce napnuté, kamaráda držel ze všech sil, div, že za ním nesletěl po hlavě. Potom následoval svého druha. Měl to lehčí. Starší ho sundal.

Ticho zvonilo v uších. Šero, zvláštní proudění chladného vzduchu v hrobce účinkovalo. Historiky sousedek, které slychali při zimním draní peří, dostávaly konkrétnější podobu.

Před mnoha léty se z neznámých příčin zastřelil starý baron. Tady na zámku. V komnatě, co se to stalo, straší ohnivý pes s krvavými očima. Sloužící se bojí jít v noci okolo dveří toho pokoje. Co když se strašidelný pes objeví zde?

Porušili klid posvátného místa a rakve s baronem je blízko. Okno se světem a slunce vysoko. Cítili se malí a ztracení. Oči přivykaly šeru. U stropu, snad dva metry vysoko, větrací mříž, kterou se spouštěly rakve do krypty. Mříží viděli kousek oltáře se sochami. Ti svatí se dívali na ně a moc přísně. Uprostřed kruhové místnosti byly dvě mramorové desky s rakvemi. V jedné byl pochován baron Ritterstein, druhá čekala na jeho osmdesátiletou choť.

Chlapci se uklidňovali, začínali pravidelně dýchat. Mluvili šepem a chodili po špičkách, aby baronova ducha přece jenom neprobudili. Blížili se k rakvím. Byly kovové, zdobené tepanými květy. Malý Fanda se otřásl. Začínal mít dobrodružství právě dost. Protáhli se kolem tajemných rakví a stoupali po několika schůdkách nahoru. Dubové dveře krypty ústily za oltářem do kaple. Nepovolily. Oba se do nich opřeli celým tělem. Zrezivělé panty zaskřípaly, dveře se ztěžka pohnuly a otevřely.

Byli v kapli. Zlacený oltář, klekátko s koberečkem, vyřezávaná křesla. Na

stěnách několik lesklých svíců.

„Pod' už ven!“ zašeptal mladší. Brána z kaple vedla do parku. Hlava andělíčka na klíce se několikrát pohnula. Jazyček zacvakal. To bylo vše. Pochopili, že tento vchod je zamčený.

Museli se vrátit cestou, kterou sem přišli. Neradi sestupovali dolů. Ticho děsilo. Zase ta rakev!

„Co se bojíš? Koukej!“ Starší Fanda zaklepal odvázně na její desku. Kovový zvuk je přimrazil. Nesl se prostorem jako zvon.

„Andělíčku, můj strážníčku ... támhle jsou snad krvavý voči psa!“

Byl to však jen sluneční paprsek, který si duhově poskočil na barevných okenních sklíčkách. Pes, duch, ani žádné jiné strašidlo se nezjevilo, ale doznívající kovový zvuk se měnil v hovor.

Přitiskli se ke zdi, srdce bušilo až v krku. Hlasitý německý hovor se přibližoval. S hrůzou poznali, že sem jde stará baronka s komornou Emou. Bylo to horší a nebezpečnější než duch. Jak jen tohle dopadne? Černý stín se položil přes okno. Dámy se zastavily. Netušily, že kousek pod nimi umírají strachy dva malí dobrodruzi.

Stín ustoupil, zašustil taft dlouhých sukní a kroky se vzdalovaly. Hoši si ulehčeně oddechli a rychle se dohodli o ústupu.

„Plaj pámbu, světlo bží!“ oddechl si malý Fanda upřímně. Přivřeli okénko, přehopkovali cestičky a pelášili domů, jen se za patami prášilo.

Křik, nadávky, kdákání slepic – konečně bezpečí domova! Zrudlí úprkem a přestálou hrůzou se zastavili a pohlédli si do očí. Zavázali se strašlivou klukovskou přísahou, že nikomu nic nevyzradí. Ani si neuměli představit dosah trestu, kdyby byl jejich přestupek odhalen. Vyloučení ze škol monarchie, rodiče by ztratili práci a táta by o ně asi hůl přerazil.

Chlapci si v duchu slibovali, že už ..., ale svodů bylo mnoho a síly málo. Docházelo k dalším kouskům, příhodám a drobným uličnictvím - „skotáctvům“, jak se tehdy říkalo.

Léta ubíhala, z chlapců byli jinoši. Rakousko – Uhersko se zhroutilo, skončila první světová válka. Mladíci dozráli v muže a založili své rodiny. Přišly děti, bratr a po mnoha letech já, když porušil otec dávnou dětskou přísahu mlčení. Jejich klukoviny se staly vděčným tématem večerních vyprávění. Táta se nám jimi přiblížil. Prožívali jsme kouzelná dobrodružství chudého, venkovského kluka.

Při svíce, ve tmě druhé světové války. Byly to naše „černé hodinky.“